

Tässä numerossa MTK-yhdistysten syyskokoukset 2009. Ota lehti talteen!

Pienet asiat kantavat arkea

Työ on elämässä tärkeää, mutta niin ovat myös ihmiset.

SIVU 3

Maatiloille energiaohjelma

Energiaohjelma vähentää maatalon kuluja ja päästöjä.

SIVU 4

Katse ensi satokauteen

Nyt on aika miettiä, mitä kannattaa kylvää ensi keväänä.

SIVU 6

Energiapuuta korjaamaan!

Metsäenergian hyvä kysyntä jatkuu Pohjois-Suomessa.

SIVU 9

Janne ja Oskari Vuorenmaan taustalla näkyvässä 200 kuution teräsbetonisessa säiliössä navetasta pumpattu liete prosessoituu 37 asteen lämpötilassa 20-40 päivää. Lietteen lisäksi laitos voi hyödyntää esimerkiksi käyttämättä jäänyttä murskattua säilörehua.

VIRTALAN MAITOTILALLA

biokaasu on luonteva lämmönlähde

Haapavetinen Virtalan maitotila rakensi viisi vuotta sitten oman biokaasuntuotantolaitoksen. Biokaasu lämmittää käytännössä koko tilan ja samalla liete muuttuu ympäristöystävälliseen muotoon, eikä rasita vesistöjä. Haave omasta sähköntuotannosta on kariutumassa syöttötariffiin eli tuotetun sähkön takuuhintaan.

Maatalousyrittäjä Janne Vuorenmaa innostui biokaasun tuotannosta ensimmäisten

joukossa vuonna 2004. Kotieläintilalla biokaasu tuntui haketta järkevämmältä vaihtoehdolta sähkölle.

”Ympäristöhyöty motivoi alkuvaiheessa varmasti eniten. Käsitelty lanta on nestemäisempää ja sitä on helpompi levittää pelloille. Liette laskeutuu paremmin kasvien juureen, eikä huuhtoudu vesistöön. Samalla poistuvat myös hajuhaitat.”

Virtalan tilalla on 70 lypsävää ja nuorta karjaa saman verran. Janne Vuorenmaan mukaan eläinmäärä antaisi

mahdollisuuden biokaasuntuotannon kolminkertaistamiseen. Tällä hetkellä biokaasu lämmittää tilan asuinrakennuksen, korjaamon ja navetan käyttövedet. Sähköntuotannossa tarvittavalle generaattorille on varattu myös oma paikkansa.

”Biokaasun hyödyntäminen myös auton, traktorin ja muiden koneiden polttoaineena kiinnostaa, mutta tämän hetkinen esitys syöttötariffista ohittaa maatilat käytännössä kokonaan.”

BIOKAASUA tuottavia maatiloja on Suomessa kymmenkunta. Janne Vuorenmaa ei usko nykyinen määrän juuri tuosta nousevan, sillä biokaasuntuotantolaitoksen rakentaminen on tilalle iso investointi.

Virtalan laitoksen sähköntuotantoteho on 30-50 kilowattia. Laki ehdottaa biokaasutariffista esittää sähköntuotantotehoksi vähintään 300 kilowattia.

”Kun Saksassa biokaasua tuottava maatila saa 27 senttiä kilowattitunnilta, Suomessa puhutaan reilusta kahdeksasta sentistä. Saksan maaseudulla biokaasulaitokset ovatkin yleistyneet vauhdikkaasti”, Janne Vuorenmaa sanoo.

Virtalan tilalla kustannukset olivat noin 100 000 euroa. Jos biokaasua voisi käyttää polttoaineena, laitos maksaisi itsensä takaisin jo viidessä vuodessa. Nykyisellä käytöllä aikaa tarvitaan hyvän matkaa toistakymmentä vuotta.

ProAgria Oulun hallinnoima YmpäristöAgrohanke järjesti elokuussa toteuttajakumppaninsa MTK-Pohjois-Pohjanmaan kanssa infopäivän. Sen aikana esiteltiin tiedotusvälineille maatiloja, jotka ovat edistäneet toimiltaan ympäristön ja vesistöjen hyvinvointia. Janne Vuorenmaan maidontuotantotila oli toinen päivän käyntikohteista.

EHDOTETTU TAKUUHINTA EI RIITÄ

Tuuli- ja biokaasun syöttötariffi eli takuuhintaa pohtinut työryhmä sai loppuraporttinsa valmiiksi syyskuun lopulla. Työryhmä ehdottaa biokaasulaitosten alarajaksi 300 kilowatin tuotantoa. MTK:n mielestä alarajaa pitää laskea tai poistaa kokonaan. Yksittäisen maatilan tai maatilojen yhteisen laitoksen investointeihin on saatava myös tukea.

MTK:n asiamies ja syöttötariffityöryhmän pysyvä jäsen Ilpo Mattila on pettynyt esitykseen, sillä sen perusteella yksittäisen maatilan ei kannata rakentaa biokaasusähköä tuottavaa laitosta. Usean maatilan yhteinen laitos, joka käyttää lisänä biojätettä, voi olla kannattava.

”Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman työryhmän esitys on maatilojen kannalta niin surkea, että järkevintä on kieltäytyä koko tarjouksesta. Kaikki muutkin kuin maatilakokoluokan biokaasulaitokset ovat kannattamattomia esitetyllä takuuhinnalla.”

KANNATTAVAN syöttötariffin eli takuuhinnan taso pitäisi olla 20-30 senttiä kilowattitunnilta. Sähkön nykyinen markkinahinta on noin kolme senttiä kilowattitunnilta.

Biokaasulle ja tuulisähkölle esitetään samaa takuuhintaa, 8,35 senttiä kilowattitunnilta. Kun osa biokaasulaitoksen lämmöstä hyödynnetään, sähköön saa lisähintaa viisi senttiä kilowattitunnilta eli yhteensä 13,35 senttiä kilowattitunnilta.

”Ei lähellekään asiantuntijoiden esittämää tasoa. Työryhmä oletti, että biokaasulaitokseen tuodusta lannasta ja biojätteestä voidaan periä aina portti-

eli käsittelymaksua esimerkiksi 5-43 euroa tonnilta.”

Energiamarkkinavirasto sekä jakelu- ja kantaverkkoyhtiöt haluavat pitää syöttötariffin piiriin tulevien biokaasulaitosten määrän pienenä.

”Määrä jää pieneksi, kun takuuhinnan saavat vain laitokset, joiden sähköntuotantoteho on vähintään 300 kilowattia. Tämän kokoluokan laitoksia tulee arviolta noin 30 vuoteen 2020 mennessä. Maatilakokoluokan eli 20-80 kilowatin laitosten määrä arvioitiin noin sadaksi. Jäävät siis pois”, Ilpo Mattila sanoo.

MTK:N tavoitteena on riittävä takuuhinta ilman porttimaksuja. Työryhmän esitystä ei pidä toteuttaa esitetyssä muodossa.

MTK pitää tärkeänä, että esitettyä tehorajaa lasketaan reippaasti. Sopiva sähköteho alaraja on 80 kilowattia ja

enintään 150 kilowattia. Takuuhinnan perustason tulee olla vähintään 12 senttiä kilowattitunnilta ja lämpöbonuksen kahdeksan senttiä kilowattitunnilta eli yhteensä 20 senttiä.

”Lisäksi on voitava joustavasti yhdistää investointituki ja syöttötariffi - investointitukea biokaasun tuotantolaitteisiin ja syöttötariffi kattamaan sähköntuotantolaitteistoa. Pienille maatilakohtaisille biokaasulaitoksille on järjestettävä korotettu investointituki”, Ilpo Mattila sanoo.

EDUSKUNTA saa hallituksen lakiesityksen biokaasusähkötariffista käsitellyn marraskuun aikana. Ilpo Mattila pitää tärkeänä, että MTK:n jäsenet kannustavat päättäjiä laatimaan maatalouden biokaasuntuotannon kannalta kannustavan ja taloudellisen takuuhinnan. Syöttötariffin on luvattu astuvan voimaan vuoden 2010 alussa.

*Voimme ylpeänä
kertoa, että meillä on*

Suomen tyytyväisimmät vakuutusasiakkaat

Olet lämpimästi tervetullut heidän joukkoonsa!

Lähivakuutuksella on tutkitusti* Suomen tyytyväisimmät vakuutusasiakkaat ja olet lämpimästi tervetullut heidän joukkoonsa! Ota meihin yhteyttä ja hoidetaan vakuutukset kuntoon. Myös vakuutustesi vaihtaminen toisesta yhtiöstä meille käy helposti. Ilmoitat vain asiasta meille ja me hoidamme käytännön asiat puolestasi.

www.lahivakuutus.fi

EPRI Rating asiakastytyväisyystutkimus. Suomen vahinkovakuutusyhtiöt. 2008. Yksityisasiakkaat

Tulojen ja menojen vuoristorataa?

Oulun OP

Maatilan tulot painottuvat syksyyn, jolloin suuri osa tuista ja viljatuloista maksetaan. Hankinnat ovat takana ja uudet aikanaan edessä. Oulun OP:n tarjoamalla monipuolisilla säästäjän palveluilla sekä maksuvaralla tasaat tulojen ja menojen vuoristoradan. Tervetuloa keskustelemaan tulojen ja maksujen järkevästä suunnittelusta! Ota yhteyttä rahoituspäällikkö Matti Tyhtilään, puh. 010 2535 316.

Tiesithän, että MYEL-työtulosi vaikuttaa kaikkiin Melan ja Kelan etuuksiin, kuten sairauspäivärahaan, tapaturmapäivärahaan, kuntoutusrahaan ja äitiysrahaan.

Työtulo kannattaa korjata oikealle tasolle. Sen voi tehdä helposti Melan sähköisissä asiointipalveluissa, www.mela.fi/asiointipalvelut. Nyt voit hakea myös Mela-sairauspäivärahaa sähköisesti.

Mela-asiamiehet ja asiakaspalvelumme, puh. 020 630 0650, palvelevat entiseen tapaan henkilökohtaisesti.

PÄÄKIRJOITUS

Haasteita riittää

Takana on varsin hyvä kasvukausi. Syystyöt ovat nyt ohi ja sato on laarissa. Runsas sato auttaa ponnistamaan talven haasteisiin paremmin kuin katovuosi.

Maailmanlaajuisen laman seurauksena tuottajahinnat ovat olleet voimakkaassa laskussa, mikä tuo suuria haasteita kotieläintalouteen ja viljantuotantoon. Viime kesän viljasato oli ennätysellinen, mutta hintataso on heikko. Vientitarve on poikkeuksellisen suuri, eivätkä hintaodotukset näytä lupaavilta.

Viljaa tuotetaan tällä hetkellä markkinoihin nähden liikaa, kun vain pari vuotta sitten kysyntä nosti hinnan moninkertaiseksi. Hienoista piristystä viljakauppaan odotetaan interventiokaupan avautumisesta.

Viljalle olisi kehitettävä uusia käyttömuotoja ja viljelyalan hallintaan ohjauskeinoja, joiden avulla tuotanto ja hinnat saataisiin kohdalleen. Esimerkiksi valkuaiskasvien viljely olisi viime kesänä ollut kohtuullisen kannattavaa.

On selvää, että nykyisellä viljan hinnalla huonoimmat lohkot kannattaa laittaa luonnonhoitopelloiksi tai viherlannoitusnurmiksi. On myös sääli, että ruisleipämme on leivottu pääosin puolalaisella ruukiilla. Myllyjen ja leipomojen kanssa olisi päästävää sopimustuotantoon, jotta saisimme aitoa kotimaista ruisleipää.

Maidon tuottajahinta on laskenut voimakkaasti, niinpä maitotilojen on ryhdyttävä entistä tarkempaan kustannusjahtiin. Kuluja on saatava alas. Rehujen hinnat tulee saada nopeasti vastaamaan alentunutta tuottajahintaa.

Hyvä ja edullinen viljasato helpottaa kotieläinsektorin tilannetta sekä nopeuttaa ostorehujen hinnanlaskua. Varsinkin investoijien tilojen on suunniteltava tarkkaan, miten tuotantokustannukset saadaan alas ja kuinka investoinnit saadaan maksettua.

Tulevan talven aikana päätetään, miten EU:n lanseeraama uusi kriisisektoreiden de minimis -tuki kohdennetaan. Tukea voidaan maksaa tilalle enintään 15 000 euroa. Valtio on kuitenkin varannut tukeen vain vähän varoja.

Tanskalaisen komissaarin johtama EU:n maitouudistus on epäonnistunut. Yhteisön maitopolitiikan suuntaa pitäisi muuttaa jo tulevan talven aikana. Nähtäväksi jää, miten komissiossa ja muissa Euroopan päättävissä elimissä asiaan reagoidaan.

Lähitulevaisuus on siis hyvin haasteellinen. Vanha sananparsi sisältää kuitenkin lupauksen alkutuotannossa toimiville: ei ole maassa niin suurta herraa, joka ei saisi leipäänsä talonpojan kädestä.

TIMO LEHTINIEMI
toiminnanjohtaja
MTK-Pohjois-Pohjanmaa

Maataloustyö on itsenäistä, mutta se voi olla myös yksinäistä.

PIENET ASIAT kantavat arjessa

Arjen hyvinvointi ja elämänilo syntyvät pienistä asioista ja onnistumisista. ”Jaksamisen parhaat matkaeväät ovat ihan tavallisia asioita - riittävä uni, liikunta ja kävely, säännöllinen ruokailu, yhdessäolo läheisten ihmisten kanssa”, psykologi Pirkko Lahti sanoo.

O masta hyvinvoinnista pitää huolehtia. Kuulostaa yksinkertaiselta, mutta on usein helpommin sanottu kuin tehty. Kun työ kuormittaa, rahasta on pulaa, velat kasvavat tai ihmiset ja eläimet sairastavat, pinna helposti kiristyy ja syntyy ongelmia.

Jatkuva stressi voi kääntyä hoitamattomana masennukseksi ja joskus suorastaan ajautua sairausuralle. Suomen työkyvyttömyyseläkkeistä 38 prosenttia on myönnetty vakavan mielenrenteyssyyden, usein depression vuoksi.

”Kun ihminen ei osaa päättää, on väsynyt ja ärtynyt tai tuntee erilaisia fyysisiä kipuja samaan aikaan, kun lääkkeiden, tupakan tai alkoholin käyttö lisääntyy, on kyse stressistä. Tämä pitää havaita ja pysähtyä miettimään, mitä tehdä. Paha olo ei juuri poistu nukkumalla tai odottamalla. Se edellyttää asioihin tarttumista” Pirkko Lahti tähdentää.

TYÖELÄMÄ on muuttunut nopeasti. Se vaatii yhä enemmän tehokkuutta ja muuntautumiskykyä. Sama koskee perhe-elämää ja ihmissuhteita.

”Työ on elämässä tärkeää, mutta niin ovat myös ihmiset. Jokainen tarvitsee itselleen kantavan tukiverkoston”, Pirkko Lahti sanoo.

Viljelijäpariskunta on yhdessä 24 tuntia vuorokaudessa. Selkeää työnjakoa ei aina ole, vaan kumpikin tekee työtä niin paljon kuin ehtii.

”Tämä kuluttaa, eikä toisen osapuolen hyvinvointia ehdi miettiä. Tärkeysjärjestyksessä puolison paikka saattaa olla vasta työn ja lasten jälkeen.”

Suuret investoinnit koettelevat viljelijän jaksamista. Pirkko Lahti kehottaa jokaista investoijaa miettimään hankkeensa omien voimavarojen mukaan: kuinka kauan jaksan tätä työtä tehdä. Omista lapsista ei pidä automaattisesti tehdä oman elämäntyön jatkajia.

MAATALOUSTYÖ aiheuttaa vuosittain noin 5 000 työtaturmaa. Niistä joka neljäs johtaa yli 30 päivän työkyvyttömyyteen. Siihen yleisimpiä syitä ovat erilaiset tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Lisäksi maataloustyössä on runsaasti

”Työ on elämässä tärkeää, mutta niin ovat myös ihmiset. Jokainen tarvitsee itselleen kantavan tukiverkoston”, Pirkko Lahti (vasemmalla) ja Sirpa Havu sanovat.

esimerkiksi keuhkojen toimintakykyyn vaikuttavia riskitekijöitä.

”Myös tilakoon kasvusta aiheutuva työn kuormittavuus ja tähän liittyvä yksinäisyys syövät yrittäjän voimavaroja entistä enemmän”, projektipäällikkö **Sirpa Havu** Melan työturvallisuusyksiköstä kertoo.

Hän kannustaa maatalousyrittäjiä liittymään työterveyshuoltoon, koska hyvin toimiva työterveyshuolto antaa konkreettista apua työssä jaksamiseen.

”Kannattaa olla aktiivinen sekä ky-

syä työterveyshuollon palveluista ja niiden laadusta eri tuottajilta. Palvelut voi hankkia julkiselta tai yksityiseltä puolelta.”

Psykologi Pirkko Lahti toimi vuoteen 2006 saakka Suomen Mielenterveysseuran toiminnanjohtajana. Hän on edelleen suosittu luennoitsija ja vieraili syyskuussa myös Oulussa Melan ja MTK-Pohjois-Pohjanmaan järjestämässä teemapäivässä.

TUKIHENKILÖ kuuntelee ja kulkee rinnalla

Haluatko puhua luottamuksellisesti ja selvittää ajatuksiasi jonkun kanssa? Oletko epävarma, mistä saa apua muuttuneeseen elämäntilanteeseen? Mietitkö sukupolvenvaihdosta tai tuotannon suunnan muutosta? Uuvuttaako työ, painavatko ihmissuhdeongelmat?

Mieltä askarruttavissa asioissa tai vaikeassa elämäntilanteessa voit aina ottaa yhteyttä alueesi tukihenkilöön.

Kestilä

Maarit Keskitalo, maatalousyrittäjä, koulunkäyntiavustaja, 040 775 4573, maarit.eskola@suomi24.fi

Seija Raudaskoski, emäntä, yhteisö- ja talousasiat, 040 719 8169, seijahyvonon@hotmail.com

Kuusamo

Terttu Pajula, diakonissa, 050 591 3440, terttu.pajula@evl.fi

Lumijoki

Kalevi Kuokkanen, agrologi, maanviljelijä, 040 500 6836, kalevikuokkanen@toivoniementila.fi

Kärsämäki

Anneli Kyllönen, sairaanhoitaja, emäntä, 040 509 0735, anneli.kyllonen@koneselka.fi

Vihanti

Terttu Holappa, yhteisöpedagogi, maatalousyrittäjä, 040 727 3857, terttu.holappa@hotmail.com

UUTIS Jyvät

JULKAISIJA

Maataloustuottajain
Pohjois-Pohjanmaan Liitto
- MTK-Pohjois-Pohjanmaa
Rautatiekatu 16 C 22
90100 OULU
puh. 020 413 3500
www.mtk.fi/liitot/pohjoispohjanmaa

PÄÄTOIMITTAJA

toiminnanjohtaja
Timo Lehtiniemi
puh. 020 413 3501, 040 546 4852
timo.lehtiniemi@mtk.fi

TOIMITUS

Viestintä-Karttimo
Kiviniemen rantatie 9
90810 KIVINIEMI
puh. 040 526 4880
ella@karttimo.fi

TAITTO

Mari Lähteenmaa

VALOKUVAT

Plugi Oy, Ella Karttimo

PAINOPAIKKA

Painotalo Suomenmaa

ENERGIATEHOKKUUS

alentaa tuotantokustannuksia

Maatalouden energiaohjelma tehostaa energiatehokkuutta yhdeksän prosenttia vuoteen 2016 mennessä ja alentaa samalla maatalouden tuotantokustannuksia. Ohjelma lähtee liikkeelle kuluvana syksynä ja siihen uskotaan liittyvän joka toisen maatilan. Valtio avustaa tehokkuusjähdissä.

Vapaaehtoisen maatalouden energiaohjelman tavoitteena on saada 80 prosenttia maatalouden energiakäytöstä tehostamisen piiriin. Mukaan lasketaan niin sähkö, öljy kuin polttopuutkin.

MTK on ollut aktiivisesti valmistelussa eri työryhmissä ohjelmaa ja korostanut koko ajan vapaaehtoisuutta. Kun vaihtoehtona on keppi- eli pakko-toteutus, uhkana on aina, että samalla lisääntyvät myös maatalouden menot.

EU:n energiatehokkuusdirektiivi esittää eri elinkeinoaloille yhdeksän prosentin energiansäästöä vuoteen 2016 mennessä. Ohjelman tavoitteena ei ole rajoittaa energiankulutusta nykytasosta, vaan hyödyntää energiaa maatalolla entistä tehokkaammin. Ohjelman tavoitteena on lisäksi selvittää maatilojen mahdollisuudet tuottaa uusiutuvaa energiaa myyntiin.

Maatila voi liittyä ohjelmaan TE-keskuksen kautta. Liittyminen on voimas-

sa vuoden 2016 loppuun. Ohjelmasta voi myös irtisanoutua kesken kaiken, eikä siitä seuraa mitään kielteisiä seuraamuksia.

MAATILA sitoutuu energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen sopimuskauden aikana. Vaihtoehtoja on kolme:

- Jos tilan energiankäyttö yksityistalous mukaan lukien (öljy, sähkö, polttopuut jne.) on alle 100 000 kWh, viljelijä voi toteuttaa omavalvontasuunnitelmaa. Raja ei ole mitenkään sitova. Käytännössä viljelijä selvittää omatoimisesti asiantuntijaohjeiden mukaan eri energiankäytön tehostamismahdollisuudet, esimerkiksi viljankuivurin eristäminen tai karjasuojien ilmanvaihdon säädöistä huolehtiminen.

- Maatila teettää energiasuunnitelman, jonka laatii alan pätevyyden hankkinut energiasuunnittelija. Asiantuntevuus edellyttää perehtyneisyyttä maatalouden energia-asioihin ja maatalouden tuotanto-oloihin. Käytännössä palveluja tarjoavat ProAgria, Metsäkeskukset ja yksityiset alan yritykset.

Energiasuunnittelija selvittää yhdessä viljelijän kanssa keinot maatilan energiankäytön tehostamiseksi, energiansäästön edistämiseksi sekä uusiutuvan energian tuotannon ja käytön lisäämiseksi. Energiasuunnittelijan tilakäynnin ja energiasuunnitelman laatimisen tukikelpoiset kustannukset ovat 1100 euroa, josta TE-keskus maksaa 85 prosenttia ja viljelijä loput.

- Kun maatilan tai kauppapuutarhan energiankulutus on suuri, tarjolla on laajempi energiakatselmus. Siinä selvitetään energia-alan asiantuntijoiden kanssa yksityiskohtaiset toimenpideehdotukset kaikista taloudellisista energiansäästötoimenpiteistä ja uusiutuvan energian hyödyntämisistä kannattavuuslaskelmineen. Tilalla tähän saattaa mennä aikaa pari päivää sekä inves-

tointi- ja muiden suositusten laadintaan asiantuntijoilta saman verran. Hintaa tulee useampi tuhat euroa.

Ilpo Mattila työskentelee MTK:n asiamiehenä. Lisätiedot: ilpo.mattila@mtk.fi.

Maatilojen energiaohjelma on käynnistymässä.

Ohjelmaan voi ilmoittautua omassa TE-keskuksessa.

Ohjelmaan sisältyviin energiasuunnitelmiin ja -katselmuksiin saa tukea valtiolta.

Maatilan energiasuunnitelmassa haetaan muun muassa keinoja uusiutuvan energian tuotannon ja käytön lisäämiseksi.

Parempaa maatalouskauppaa

**Oulu / Rantsila
V-P Tolonen Oy**

p. 010 8350 200

**Tikkasentie 4,
90420 Oulu**

**Paavolantie 21,
92500 Rantsila**

**Yhteistyötä
asiantuntemuksella**

**Asianajotoimisto
Regelin & Siponen Oy**

Hallituskatu 21, 90100 OULU
Puh. 0207 797 500

Pohjolankatu 16 A 1, 87100 KAJAANI
Puh. 0207 797 540

Iso Roobertinkatu 1 A, 00120 HELSINKI
Puh. 0207 797 550

Vaikka rahoitusmarkkinat muuttuvat, HYVÄ HANKE SAA RAHOITUKSEN

Alhaiset korot, työvoiman hyvä saanti ja laskeneet rakennuskustannukset kannustavat maataloita investointeihin. Markkinahintojen äkilliset muutokset kuitenkin luovat epävarmuutta, joka tarpeettomasti jarruttaa kannattavien hankkeiden aloittamista. Myös investointitukia on käytettävissä, eikä tukihallinto ole tarvinnut valintamenettelyä. Hyvät hankkeet voidaan edelleen rahoittaa ilman ongelmia.

Taantuma on muuttanut rahoitusmarkkinoita ja samalla myös maatalouden rahoitusta. Pankkien varainhankinnan kallistuminen on nostanut jonkin verran lainamarginaaleja. Kokonaisrahoituskulun voidaan kuitenkin katsoa laskeneen viitekorkojen laskun ansiosta.

Investointia suunnittelevalle saattaa tulla yllätyksenä se, että aikajänne ensimmäisestä yhteydenotosta varsinaiseen rahoituspäätökseen on aikaisempaa pitempi. Rahoittaja haluaa yleisen

tilanteen vuoksi tutkia kaikki yksityis- ja yrityspuolen suuret hankkeet tarkasti ja perusteellisesti.

Kun tila suunnittelee investointia, kannattaa tilanne ennakoita ja olla yhteydessä pankkiin hyvissä ajoin ennen suunniteltua aloitusajankohtaa.

RAHOITUSPÄÄTÖSTÄ haettaessa kannattavuuslaskelmat ja suunnitelmat nousevat entistä suurempaan arvoon. Myös yrittäjän kannattaa asennoitua enemmän rakennushankkeen johtajaksi kuin vasaramieheksi.

Kustannusarvio tulee tehdä riittävän realistiseksi ja verrata suunnitelmia jo toteutettuihin. Kustannuksia kannattaa seurata ja kustannusarviossa pysymistä päivittää säännöllisesti joko itse tai ulkopuolista apua käyttäen. Näin vältetään ylityksiä.

Toinen tärkeä valmistelutyön osa on realistinen elinkeinosuunnitelma. Sen laskelmissa on riittävästi huomioitu tuotantotaso, eläinmäärän lisäys, markkinahintojen laskun uhat sekä muut investoinnit kuten maanhankinta.

Yllätyksiä tulee varmasti kassavirtoihin ja maksukykyyn, jos lyhennysohjelmat ovat tiukkoja suhteessa liikevaihtoon ja samanaikaisesti tehdään esimerkiksi koneinvestointeja.

Maatalousrahoituksen käytäntöjä yhtenäistetään vähitellen hankelaskelmin ja seurantaraportoinnin osalta muun yritysrahoituksen kanssa, koska investointien riskit ovat kasvaneet. Muuttuvassa toimintaympäristössä nousee entistä tärkeämpään asemaan yrittäjän osaaminen.

TULEVAISUUDEN investoinneissa onnistumisen edellytyksenä ovat realistiset suunnitelmat ja laskelmat sekä kassavarojen seuraaminen hankkeiden aikana ja tuotannon käynnistytessä. Suunnitelmasta poikkeavista investoinneista kannattaa keskustella oman pankin kanssa.

Investointia tai sukupolvenvaihdosta suunniteltaessa kannattaa asiiantuntijoihin olla yhteydessä hyvissä ajoin ennen suunniteltua ajankohtaa.

*Matti Tyhtilä on Oulun Osuuspankin rahoituspäällikkö.
Lisätiedot puh. 010 2535 316 tai matti.tyhtila@op.fi.*

Elinkeinosuunnitelma on tärkeä osa investointituen hakua. Realistisessa suunnitelmassa on huomioitu riittävästi tuotantotaso, eläinmäärän lisäys, markkinahintojen laskun uhat sekä muut investoinnit kuten maanhankinta.

MAATILAYRITTÄJÄN OMATURVA

kattaa kasvavan maatalan henkilöriskit

Vaikka maatalojen henkilöriskit ja vakavat vahingot ovat yleistyneet viime vuosina, maatilayrittäjät ovat vakuuttaneet itsensä ja perheensä huomoin kuin koneet, laitteet ja muun omaisuuden. Turvavajeen kattamiseksi Tapiola ja MTK ovat kehittäneet maatilayrittäjille kattavan henkilöriskivakuutuspaketin, joka täydentää lakisääteistä Mela-turvaa.

Melan tilastojen mukaan maataloilla sattuu vuosittain 5 500 työtapaturmaa. Näistä vakavia, pitkän työkyvyttömyyden aiheuttavia on noin joka neljäs. Kuolemaan johtaa vuosittain 8-10 tapusta. Uusia ammattitautitapauksia todetaan vuosittain 300-400.

Eniten vakavia tapaturmia tapahtuu koneiden ja laitteiden käytössä ja toiseksi eniten eläinten hoidossa. Maatila onkin yksi riskialttiimmista työpaikoista.

Siinä missä koneet, laitteet ja muu omaisuus vakuutetaan yleensä täydestä

arvosta, omalta ja perheenjäsenen osalta viljelijät turvautuvat usein vain lakisääteiseen vakuutukseen.

Lakisääteinen Myel-turva on hyvä perusta vanhuuden, työkyvyttömyyden ja ammattitautien varalle, ja se kannattaa rakentaa mahdollisimman korkean työtulon varaan.

”Kannattaa kuitenkin miettiä, turvaako se tilan toiminnan ja perheen elämisen tason, jos maatilayrittäjä vammautuu pysyvästi, sairastuu työkyvyn vievään ammattitautiin tai kuolee”, markkinointipäällikkö Markku Peltto-Arvo sanoo.

MAATILAT ovat varautuneet vakaviin henkilöriskeihin ja vahinkoihin erittäin huonosti, käy ilmi Tapiolan asiakasanalyysistä. Yksilöllinen ja myös vapaa-ajan kattava tapaturmavakuutus on noin 60 prosentilla maataloasiakkaista, mutta riskihenkivakuutus vain joka kolmannella.

”Riskihenkivakuutusten turvatasot ovat lisäksi hyvin alhaisia, eivätkä useinkaan vastaa todellisia riskejä. Esimerkiksi yli 50 000 euron liikevaihdon tiloista vain kahdeksalla prosentilla henkilövakuutuksen turvan taso ylittää tilan liikevaihdon. Vähintään 200 000 euron liikevaihdon maati-

Rannemurtuma ja viiden kuukauden sairausloma todistivat hyvän henkivakuutuksen merkityksen muhoslaiselle Hannu Pihlaniemelle. Noin 30 lehmän maitotilaa hoitava isäntä on tyytyväinen edustaja Teemu Nurkkalan kanssa laadittuun Omaturva-vakuutukseen.

loista tähän yltää vain yksi prosentti tiloista”, Peltto-Arvo kertoo.

Tilanne on yhtä huolestuttava myös nuorilla alle 45-vuotiailla viljelijöillä, jotka usein ovat investoineet ja laajentaneet tilaansa lainarahalla. Suhteessa henkilöriskeihin heidän turvavajeensa on Peltto-Arvon mukaan muita suurempi.

MAATILAYRITTÄJÄN Omaturva on tarkoitettu erityisesti laajentavien maatilayrittäjien tarpeisiin ja alle 45-vuotiaille viljelijöille, joiden riskiturvan tarve on viime vuosina lisää-

ntynyt selvästi.

Maatilayrittäjän Omaturvassa henkilö- ja yritysturva on yhdistetty asiakkaan kannalta helpoksi paketiksi. Siihen kuuluvat kuolemanvaran ja pysyvän työkyvyttömyyden turva, sairauskulu- ja vakavan sairauden vakuutus sekä täysajan tapaturma- ja matkustajavakuutus.

”Vahingon tai sairastumisen sattuessa voi käyttää myös yksityisiä lääkäri- ja hoitopalveluja, palkata lisätyövoimaa toipumisajaksi sekä hoitaa lainat”, Markku Peltto-Arvo sanoo.

Kaikki Maatilayrittäjän Omatur-

vaan liittyvät vakuutukset haetaan samalla hakemuslomakkeella ja mitoitetaan asiakkaan tarpeisiin. Tavoitteena on, että vakavankin vahingon sattuessa yritystoiminta tilalla jatkuu ilman, että elintaso romahtaa ja omaisuutta tarvitsee myydä.

”Mitoituksessa otetaan huomioon perheen koon ja lasten iän lisäksi lainojen määrä sekä nykyiset tulot ja menot. Perheellä tulisi olla kuolemantapauksessa turvana vähintään vuoden ansiotulot ja lisäksi 20 000 euroa jokaista huollettavaa lasta kohti. Tietysti turva kattaa myös lainojen määrän.”

MTK:N JÄSENETU

Maatilayrittäjän Omaturva -vakuutuskokonaisuus on tarkoitettu Myel-vakuutetuille MTK:n jäsenille. Siksi se on myös jäsenetutuote, johon kuuluu maksuton terveystarkastus vakuutuksen myöntämisen yhteydessä sekä 10 prosentin alennukset aikuisen tapaturma- ja matkustajavakuutuksesta.

Lisäksi jäsenetuna kuolemanvaraturvan vakuutusmäärään annetaan investointisuoja, jonka turvin vakuutusmäärää voi korottaa tietyin edellytyksin 25 prosenttia ilman uutta terveystarkastusta.

"Lähiruokaa meille heti, silloin suomme nauruun veti", kuului päiväkotikäisten lähiruokaviesti Muhoksen toritapahtumassa.

Tämänkertaisessa Lähiruokaviestissä pyöräili erimittaisia etappeja yli 300 osallistujaa - ruoantuottajia, elintarvikealan toimijoita ja kuntapäätäjää. Ensimmäisellä osuudella Muhokselta Tyrnävälle mukana oli nelisenkymmentä pyöräilijää.

Lähiruokaviesti liikkeelle Muhokselta

SUOSITAAN SESONKIA!

Kolmannen kerran pyöräilty Lähiruokaviesti polkaistiin liikkeelle Muhokselta 31. elokuuta. Suosi sesonkia-teema muistutti kestävästä ja sesonginmukaisista valinnoista julkisissa ruokapalveluissa. Keskustelu ruoan tuoreudesta pysyi tiiviisti otsikoissa koko viestin ajan.

Muhoksella saateltiin tien päälle noin 40 pyöräilijää, jotka edustivat seitsemää mukaan ilmoittautunutta joukkuetta. Ensimmäisenä etappina oli Tyrnävä, josta reitti eteni ensimmäisen päivän aikana Limingan ja Revonlahden kautta Raaheen. Viikon kuluessa yli 400 kilometrin viesti eteni 36 kunnan kautta Helsinkiin, jossa joukkueet luovuttivat

omat vetoomuksensa päättäjille.

MTK:n viestijoukkue suuntasi omassa vetoomuksessaan sanansa Suomen hallitukselle ja muistutti lähellä tuotun ruoan merkityksestä Suomen taloudelle ja huoltovarmuudelle. Kotimainen ruoka tuo leivän moneen pöytään.

"Julkisten ruokapalveluiden määrärahoja leikataan kuitenkin jatkuvasti. Tällä menolla turvallisen ja laadukkaan suomalaisen ruoan osuus julkisissa aterioissa vähenee. Samaan aikaan veronmaksajien rahat ja ruoantuotannon työllistävä vaikutus valuvat halveman tuontiruokan mukana maailmalle", MTK:n ruokakulttuuriasiamies **Jaakko Nuutila** sanoi.

Lähiruokaviestistä vastasivat käytännössä EkoCentria maa- ja metsätalousministeriön menekinedistämistuella, MTK, SLC ja Suomalainen ruokakulttuuriohjelma, Sre. Viestiä suojeli tasavallan presidentti **Tarja Halonen**.

Muhoksella valmistautui lähtöön myös lehmä vasikkansa kanssa. Maidontuottaja Leea Sangi ja seitsemänvuotias Teemu Sangi kantoivat kortensa kekon lähiruokan hyväksi nuorten tuottajien joukkueessa.

Kansanedustaja Kyösti Karjula tervehti viestinviejiä ja iloitse siitä, että suomalaiset on saatu innostumaan lähiruokasta.

MAX SCHULMAN

Katse kohti ensi satokautta

Sato on silloissa ja tietoa sen laadusta käytettävissä. Miten vilja saadaan liikkeelle ja millä hinnalla? Nyt on aika ottaa käyttöön maalaisjärki ja miettiä, mitä kannattaa kylvää ensi keväänä. Markkinat on saatava tasapainoon niin nopeasti kuin mahdollista.

Viljanviljelijät elävät suurien haasteiden keskellä. Viime syksynä alkanut viljan hinnan alamäki ja tämän hetken runsas tarjonta ovat iskeneet viljamarkkinoihin kovalla kädellä.

Satokausi 2009 on ollut haasteellinen. Viime vuoden viljasadosta oli vielä kesäkuussa iso määrä varastoissa, eikä osaa oltu edes myyty. Interventioon siirtyi heinäkuun loppuun mennessä rehuohraa noin 225 000 tonnia, millä purettiin osa tiloilla olevasta viljasta.

Puintiajan lähetessä alkoi uusi viljanmyynti- ja toimituspiikki. Kaupalle ja teollisuudelle tarjottiin erittäin suuria määriä viljaa, joka täytti silot taas vanhalla sadolla. Kaupan sanoja lainaten: tämä oli kuin yleensä puintikauden alkuvaiheessa normaalina vuotena.

Mistä tämä vilja yhtäkkiä ilmestyi ja miksi se tuli nyt myyntiin, kun hinta oli alempi kuin interventiossa? Miksi sitä ei tarjottu jo ennen tätä interventiovarastoon?

HAASTEET tiedettiin jo keväällä. Mediassa nostettiin esille öljykasvien viljely, josta olisi monta hyötyä: kotimaisen rehun valkuaismavaraisuus

nousisi, rypsi ja rapsi veisivät vähemmän varastotilaa; myös öljykasvien hyvä esikasviarvo tiedostettiin.

Esillä oli myös kesantojen käyttö tsaavana toimenpiteenä. Kun viljan ja rehuviljan hinta oli jo keväällä alhainen, luonnonhoitopelto ja muut kesanto- muodot olivat hyvinkin kustannustehokas pellon käyttömuoto.

Tätä mahdollisuutta käytettiin aika nihkeästi. Luonnonhoitopellon 15 prosentin katto ympäristötuen alaisesta peltoalasta piti puhelinlinjat kuumina viime syksynä ja keväänä, kun siihen vaadittiin korotusta. Nyt tarkasteltuna koko maan keskiarvo oli 5,8 prosenttia eli noin 130 000 hehtaaria.

Markkinoiden tasapainotus alkaa ensi kevään kylvöistä, sillä varastoissa on jo nyt yli puolet ensi vuoden tarpeesta ainakin rehuviljan osalta. Öljykasviala nousi, mutta tuotanto on vielä alle oman tarpeen. Vehnäsato on run-

sas, mutta kattaako sen laatu kotimaan tarpeen? Viljelykiertoon kannattaa ottaa mukaan myös öljy- ja muut valkuaiskasvit.

ENSI KEVÄÄN kylvösuunnitelmia tehtäessä on hyvä tarkistaa, miten täynnä omat silot ovat, ja onko tälle määrälle osoitetta tai sopimusta. On myös syytä selvittää, mitä viljaa kauppa ja teollisuus todella tarvitsevat ja mitkä ovat laatuvaatimukset.

Kannattaa tehdä sopimus siitä, mitä viljelee ja hyödyntää kaikkia työkaluja, joita tällä hetkellä on tarjolla kesannointiin tai muuhun viljelemättömyyteen.

Kesannointipakkoa ei ole, vaan on viljelijöiden omassa harkinnassa, käyttääkö hän sitä vai ei. Ennen oli normaalia, että jokunen peltohehtaari oli kesannolla. Sillä saatiin pelto parempaan viljelykuntoon. Miksi ei nyt voisi tehdä samoin,

VILJELYVINKIT

- Tämän satokauden ohrat suurilta osin interventioon - tarjotaan itse jos mahdollista.
- Vähennetään rehuviljojen kylvöalaa sopimuksien kautta.
- Lisätään öljy- ja valkuaiskasvien viljelyalaa sopimuksien kautta.
- Viljellään korkealaatuista vehnää ja ruista elintarvikkeeksi sopimus- pohjalta.
- Käytetään kaikkia työkaluja, joita EU:n ja kotimaan "pakista" löytyy viljelemättömyyteen.
- Seurataan kysyntää omalla paikkakunnalla ja tehdään viljelypäätös sen mukaan.
- Edistetään tilojen välistä viljakauppaa.
- Otetaan taskulaskin esille ja selvitetään, millä sato- ja kustannustasolla kannattaa viljellä.

Suomen öljykasviala on noussut, mutta tuotanto on vielä alle oman tarpeen. Öljy- ja valkuaiskasvit kannattaa nyt ottaa mukaan viljelykiertoon.

kun siitä vielä saa korvauksen?

Sopimukset on saatava toimimaan paremmin ja viljaketjuun lisää läpinäkyvyyttä. Tarvitaan kunnollinen laatu- järjestelmä, josta jo ennen kylvöä voi katsastaa, mitä omilla pelloilla kannattaa viljellä kustannustehokkaimmin. Laatuluokituksen valmistelu on alkamassa. Siihen tarvitaan kaikkien ket-

jun toimijoiden tuki.

MTK jatkaa painostustaan kaupan, teollisuuden, ministeriön ja EU:n suuntaan viljanviljelijöiden ahdingon purkamiseksi ja markkinoiden toimivuuden parantamiseksi.

Max Schulman on MTK:n vilja-asiamies.

Hyvää nurmirehua!

Viljelijäpariskunta Pekka ja Marja Mönkkönen Nivalasta arvostavat hyvää nurmea. Rehun hinta ja laatu ratkaisevat ison osan lypsykarjatilan taloudesta. Karjalle tarvitaan säilörehua, jossa on runsaasti valkuaista ja hyvä D-arvo.

Pellolla huolehditaan perusasioista: kalkitus, ojitus ja tasapainoinen lannoitus. Maan ravinnetila selvitetään viljavuustutkimuksessa, hiveniä unohtamatta. Lannoitukseen käytetään tilan omaa lietelantaa, YaraMila-lannoitteita ja Suomensalpietaria.

Tavoitteena on huippusato niin laadun kuin määränkin suhteen, eikä lannoituksesta tingitä.

Yaran pitkäaikainen tuotekehitys ja monipuolinen lannoitevalikoima varmistavat sopivimman ratkaisun jokaiselle suomalaiselle tilalle. Siinä yhdistyy vuosikymmenten osaaminen ja kyky vastata tämän päivän kasvinviljelyn haasteisiin.

Samuli Junttilan (vasemmalla) nykyisin isännöimä vilja- ja perunatila on toiminut Siemenperunakeskuksen sopimustuottajana jo kolme vuosikymmentä. Kannettava tietokone ja toimivat yhteydet ovat arjen sujumisen avainasioita. Jari Toikkanen edustama Owla suunnitteli ekstranetin viljelijöiden väliseen tiedonsiirtoon.

MAATILAN TIETOKONE turhan usein umpisolmussa

Tietotekniikasta on tullut maatilojen keskeinen suunnittelun ja kehittämisen apuväline. Siiltä moni viljelijä tuskailee huonosti toimivien ohjelmien, pätkivien yhteyksien ja virusongelmien kanssa.

”Vaikka tietoturvariskit ja varmuuskopioinnin merkitys jo tiedetään, käytännössä asiat ovat vielä heikoissa kantimissa. Tietoturvaan paneudutaan usein vasta sitten, kun tietokone vahingoittuu. Vakuutus voi korvata laitteen, mutta ei koskaan menetettyjä tietoja”, Jari Toikkanen Owla Oy:stä sanoo.

Samaa mieltä on Limingassa vilja- ja perunatila viljelevä Samuli Junttila.

”Tietoturvan ja toimivan tekniikan merkitys koetaan usein tärkeäksi vasta sen jälkeen, kun jotakin on sattunut.”

Hän hoitaa tietokoneella kaikki mahdolliset tilan asiat viljelysuunnittelusta ja talouskirjanpidosta pankkiasioihin ja erilaisiin verkkopalveluihin. Siinä sivussa hoituvat myös perheen omat asiat, ja saman koneen kansioissa ovat tallessa myös perhekuvat.

”Lasten kuvien katoaminen taivaan tuuliin taitaisi olla kaikkein suurin menetys, jos tietokoneelle jotakin sattuisi”, Samuli Junttila naurahtaa ja myöntää, että varmuuskopioita tulee otetuksi turhan harvoin.

Hän on myös Tyrnävällä toimivan Suomen Siemenperunakeskuksen viljelijäyhdistyksen puheenjohtaja. Sopimusviljelijöiden välisessä tiedonsiirrossa on keskeisenä kanavana Owlän räättälöimä ekstranetti, jonne siirrytään SPK:n nettisivuilta omia tunnuksia käyttäen.

”Ekstranetistä löytyvät esimerkiksi ajantasaiset viljely- ja lajikeohjeet, kasvukausikortit, ennakkosatoarviot, istutustiheystaulukot ja muut viljelyssä tarvittavat asiat.”

VILJATILAA itsekin viljelevä Jari Toikkanen tietää, että erilaiset maatalouden ohjelmistot ovat oma haastava maailmansa.

”Monesti on käynyt niin, että tilalle kutsuttu atk-asiantuntija ei saa asioita toimimaan, koska hän ei tunne maatalousalaa eikä myöskään käytössä olevia ohjelmistoja.”

Owla Oy tarjoaa maataloille turvaa ja tukea kaikenlaisiin tietokoneongelmiin koneen hankinnasta, asennuksesta ja opastuksesta alkaen.

Puhelintuki on ensimmäinen askel. MTK-Pohjois-Pohjanmaan jäsenille Owla tarjoaa ensimmäisen yhteydenoton maksutta.

Jos ongelma ei ratkea puhelinkeskustelulla, tilan tietokone voidaan ottaa hallintaan etätukiohjelmalla, jonka avulla tietokonetta voidaan tarkastella ihan samalla tavalla kuin oltaisiin tilalla.

”Edellytyksenä on, että tietokone ja nettiyhteys toimivat. 95 prosenttia ongelmista selviää etäyhteyden avulla”, Jari Toikkanen lisää.

Jos tietokoneongelma vaatii tilakäynnin, työkuluihin on tämän vuoden alusta lähtien voinut hyödyntää kotitalousvähennystä.

Owla Oy on vuonna 2003 perustettu ja avainhenkilöidensä omistama asiantuntijayritys, jonka palveluskaala taipuu yritysten ylläpito- ja kehittämisspalveluista kotisivujen tekoon sekä tietojen automaattisista varmistuspalveluista erilaisiin räättälöityihin ohjelmistoprojekteihin.

Owla Oy:n tietotekniikkatuki maataloille:

- puhelintuki - ensimmäinen puhelu MTK-Pohjois-Pohjanmaan jäsenille maksutta
- etätuki - 39 € / kerta)
- tilakäynti - hyödynnä kotitalousvähennys!

Lisätiedot: Owla Oy, Jari Toikkanen, puh. 040 751 2697, jari.toikkanen@owla.fi, www.owla.fi.

KANSALLINEN LISÄTUKI lievittää maitotilojen ahdinkoa

Euroopan maitomarkkinoiden kriisi koettelee myös suomalaisia maitotiloja. Lohtua vaikeaan tilanteeseen odotetaan hallituksen myöntämästä 40 miljoonan euron kansallisesta lisätuesta. Sen kohdentamisesta neuvotellaan parhaillaan.

Hinnat ovat laskeneet EU:n maitomarkkinoilla kuluneen vuoden aikana historiallisen alas. Tuottajahinnat ovat tällä hetkellä vain noin 24 senttiä litralta. Aiemmin 2000-luvulla EU:n keskimääräinen vuosittainen hinta ei ole laskenut koskaan alle 28 sentin.

”Positiivista on, että kotimainen hintataso on pystytty pitämään eurooppalaista hintaa korkeammalla. Ero Suomen ja EU:n välillä on kasvanut reiluun 10:een ja jopa yli 12 senttiin litralta. Hintataerolla tuottajat eivät kuitenkaan elä, vaan maidosta saadulla hinnalla ja tuella. Se ei ole tällä hetkellä riittävän korkea”, MTK:n maitoasiamies Sami Kilpeläinen sanoo.

”Pitkässä juoksussa maitomarkkinoiden näkymä on toki positiivinen, mutta näissä notkokohtissa tarvitaan EU:lta ja Suomen hallitukselta aktiivista toimintaa tilojen talouden ja toimintakyvyn turvaamiseksi. Sitä MTK:n maitoedunvalvonta on viime vuosina ja etenkin viime kuukausina perännyt.”

VIIMEAIKAISET hinnan laskut ovat lisänneet suomalaisten maitotilojen epävarmuutta.

”Valitettavasti näyttää siltä, että tasaisen tuottajahinnan aika on takanapäin ja että maailmanlaajuiset tuulet puhaltavat myös suomalaisen tilan arjessa”, MTK:n maitovaliokunnan puheenjohtaja **Eero Isomaa** sanoo.

Hän sanoo vastanneensa viime kuukausina viljelijöiden huolestuneisiin puheluihin.

Suomalainen maitotila on saanut todeta globaaleilla markkinoilla, että tasaisen hinnan aika on takanapäin.

”Tulevaisuudenusko on koetuksella. Viimeaikaiset hintojen laskut ovat merkinneet isoa lovea monen maitotilan tulovirtoihin. Tässä tilanteessa laadukaana maidon tuottaminen tuntuu raskaalta ja lopettamiskynnys on joissakin tapauksissa huolestuttavan matala.”

Eero Isomaa pitää tämänhetkisistä vaikeuksista huolimatta maidontuotantoa edelleen turvallisena tuotantosuuntana.

”Vaikka juuri nyt on euroista huoli ja pula, viljelijän olisi jaksettava hakea voimaa ja vahvuuksia omasta arjesta sekä nähtävä yli huonojen aikojen.”

Valtakunnalliset tilastot kertovat, että maatilojen investoinnit ovat viime aikoina selvästi vähentyneet. Pohjois-Pohjanmaalla investointitahhti on kuitenkin ollut muuta maata vilkkaampaa.

”MTK:n edunvalvonta pyrkii kaiken aikaa saamaan uusia apuvälineitä tilan arkeen. Parhaillaan neuvotellaan, miten tiloille kohdennetaan hallituksen myöntämä 40 miljoonan euron niin sanottu kriisituki.”

Tärkeä tavoite on myös tuotantoon sidotun tuen säilyttäminen maidolla ja pitkäjänteisen linjan saaminen tukijärjestelmään.

KETJUINFORMAATIO käyttöön myös nautatiloilla

Siipikarja- ja sikatiloilla jo tutuksi tullut vaatimus ketjuinformaatiosta laajenee vuoden 2010 alussa nauta-, lammas- ja vuohitiloille. Vaatimus koskee myös tarhattua riistaa.

Ketjuinformaatiomallin taustalla on EU-direktiiviin perustuva maa- ja metsätalousministeriön asetus, joka sisältää alkutuotannon elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi asetettavat vaatimukset.

Ketjuinformaatio tarkoittaa sitä, että tuottajan, eläimen omistajan, tallinpitäjän tai palikunnan on toimitettava teurastamoon lähetettäviä eläimiä ja niiden tuotantoa koskevia tietoja. Ketjuinformaatioon kuuluu myös teurastamolta tuottajalle lihantarkastuslöydöksistä annettava palaute.

Tarkastuseläinlääkärin käytettävissä tulee olla 24 tuntia ennen teurastusta muun muassa eläimen terveydestä ja sairauksista, lääkityksistä kolmen kuukauden ajalta, tutkimustulokset ja taudinaiheuttajien toteamiseksi otetut näytteet. Mukaan liitetään myös tilan eläinlääkärin yhteystiedot ja lihantarkastustiedot.

Ensi vuoden alussa voimaan tuleva ketjuinformaatiovaatimus edellyttää muun muassa yksityiskohtaista tietoa siitä, mitä lääkitystä teurastettava eläin on saanut ja milloin.

KETJUINFORMAATION avulla pyritään lisäämään elintarviketurvan läpinäkyvyyttä.

”Ketjun edellinen toimija on aina velvollinen kertomaan seuraavalle, miten elintarvike on tuotettu. Tavoitteena on tarkentaa lihantarkastusta niin, että tiedon kerääminen painottuu tapahtumiin ennen kuljetusta teurastamolle”, eläinlääkäri ja MTK:n kotieläinasiamies **Vuokko Puurula** sanoo.

Tavoitteena on ollut, että eläintä koskevat tiedot saataisiin teurastamoon

mahdollisimman vaivattomasti esimerkiksi teurasilmoituksen mukana tai sikojen ja nautojen terveydenhoitojärjestelmien Nasevan ja Sikavan kautta. Parhaillaan päivitettävä Nasevan lääketieto-osio saadaan käyttöön vuoden loppuun mennessä.

Lisätietoa ketjuinformaatiosta Elintarviketurvaston kotisivuilla osoitteessa www.evira.fi > Elintarvikkeet > Valvonta ja yrittäjät > Alkutuotanto > Kotieläimet.

Energiapuuta korjaamaan!

Metsähakkeen käyttö on kasvanut nopeasti koko 2000-luvun ajan. Viime vuonna sen käyttö nousi ennätyslukemiin ja kattoi runsaat kaksi prosenttia koko Suomen energian kulutuksesta.

Metsäenergian käytön lisäämisen taustalla ovat kansainväliset sopimukset, joihin Suomi on sitoutunut, sekä kansallinen ilmasto- ja energiaohjelma. Pohjois-Suomessa metsäenergian käytön lisääminen on otettu huomioon Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin energiastrategiassa sekä Kainuun bioenergiaohjelmassa.

Uusiutuvien energialähteiden käyttöä lisäten pyritään laskemaan hiilidioksidin eli CO₂-päästöjä sekä hidastamaan kasvihuoneilmiötä ja maapallon ilman lämpötilan nousua. Lisäyksen tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus 38 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Metsähakkeen käyttö on tarkoitus kaksinkertaistaa nykyisestä.

POHJOIS-SUOMEN metsävarat mahdollistavat yli kaksinkertaisen metsäenergian korjuumäärän nykyiseen verrattuna. Ongelmana on, miten ratkaistaan metsäomistajien energiapuun tarjonta, tuotantoketjun tehokkuus ja lämpölaitosten kysyntä.

Metsäenergian käytön suurin kasvupotentiaali on isoissa voimalaitoksissa, joita ei joka kylältä löydy. Niissä metsäenergian käytön kasvu edellyttää panostusta metsähakkeen tuotanto-

ketjuun, sillä puupolttoaineiden kilpailukyky ei ole riittävä nykyhinnoilla.

Käytön lisääminen vaatii myös ainespuun hakkuumäärän säilymistä nykytasolla, mikä näyttää epätodennäköiseltä, kun metsäteollisuus on voimakkaassa rakennemuutoksessa ja suhdannekuopassa.

POHJOIS-POHJANMAAN Metsämarkkinat Oy on metsänomistajien hallinnoima ja omistama puupolttoaineiden toimituksiin erikoistunut yhtiö, joka aloitti toimintansa viime vuoden elokuussa. Yhtiön omistaa Lapin Metsämarkkinat Oy, jonka suurimpia omistajia ovat Pohjois-Suomen Metsänomistajien liitto ja maakuntien tuottajaliitot. Metsänhoitoyhdistykset ovat Metsänomistajien liiton jäseniä.

Yhtiön toimialueena on koko Pohjois-Suomen Metsänomistajien liiton alue eli Oulun ja Lapin läänit. Yhtiön pääasiakkaita ovat kaupunkien ja kuntien aluelämpölaitokset ja voimalaitokset. Tärkein polttoaine on metsähake, jota tuotetaan kokopuurangasta, hakkuutähteestä ja kannoista.

RAAKA-AINEESTA suurimman osan Pohjois-Pohjanmaan Metsämarkkinat Oy saa metsänhoitoyhdistysten korjuupalvelun keräämästä energiapuusta. Myös metsänomistajien omatoimisesti korjaama energiapuun tulee metsänhoitoyhdistyksen kautta. Pohjois-Pohjanmaan Metsämarkkinat Oy hoitaa tarvittavat puupolttoaineen haketukset ja kuljetukset yrittäjien kanssa.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana yhtiö osti energia-

Metsänomistajan kannattaa olla ennen energiapuun korjuun aloittamista yhteydessä omaan metsänhoitoyhdistykseen.

puuta metsänhoitoyhdistyksiltä noin 33 000 kiintokuutiometriä, joka on noin 66 000 MWh. Suurin osa raaka-aineesta oli rankaa nuoren metsän hoitokohteilta. Lisäksi ostettiin muun muassa pätehtäköitä kerättyä hakkuutähdettä.

Pohjois-Pohjanmaan Metsämarkkinat pystyi vastaamaan viime talvena voimakkaasti lisääntyneeseen kysyntään ja toimitti asiakkaille metsähaketta suunniteltua enemmän. Puu-

polttoaineita toimitettiin Oulun ja Raahen talousalueiden lämpö- ja voimalaitoksille.

PUUPOLTTOAINEEN hyvä kysyntä ja toimitukset jatkavat kasvua Pohjois-Suomessa. Yhtiön kuluva vuoden energiantoimitusmäärä kasvaa noin 100 000 MWh:iin, joka vastaa 50 000 kiintokuutiometriä energiapuuta. Uusia lämpö- ja voimalaitosasiakkaita on Lapis- ja uusia haetaan Kainuusta ja

Koillismaalta. Kasvu uusille alueille lisää metsänomistajien tulonsaantimahdollisuuksia energiapuusta.

Metsänomistajan kannattaa olla ennen korjuun aloittamista yhteydessä omaan metsänhoitoyhdistykseen sekä kysyä sieltä ajankohtaista markkinatilannetta ja energiapuun hintaa.

Yhtiön keskeisenä tehtävänä on tukea metsänhoitoyhdistysten ja metsänomistajien omatoimista metsäenergian hankintaa,

luoda markkinoita metsäenergielle ja kehittää hankintatapoja.

Heikki Ala-aho on Pohjois-Pohjanmaan Metsämarkkinat Oy toimitusjohtaja. Hän hoitaa polttoaineen myynnin asiakkaille ja raaka-aineen hankinnan metsänhoitoyhdistyksiltä.

Metsäliitto ostaa kesäleimikoita

Puukauppa on piristynyt selvästi syyskuussa. Myös Metsäliitto ostaa aktiivisesti erityisesti havutukki- ja pikkutukkivaltaisia leimikoita sekä metsäenergiaa. Metsäliitto on kiinnostunut kaikista kesäkorjuukelpoisista leimikoista.

Tukki- ja pikkutukkivaltaisilla kesäleimikoilla on nyt kysyntää.

”Ostotarpeemme kohdistuvat selkeästi kesäkorjuukelpoisiin havutukki- ja pikkutukkileimikoihin sekä metsäenergiakohteisiin. Myös koivukuitua tarvitaan syksyn korjuuksiin”, piiripäällikkö **Ville Keskinen** Metsäliiton Oulun hankintapiiristä kertoo.

Oulun hankintapiirin alueella tarvitaan pikkutukki erityisesti Kannuksessa sijaitsevan Metsäliiton Eskolan sahan tarpeisiin. Parruveistämö käyttää kuitupuukokoista pikkutukkiä ja tämä tuo lisäarvoa puunmyyjälle. Parhaiten pikkutukkiä kertyy kangasmaiden varttuneiden kasvatusmetsien hakkuista.

Metsänomistajien kannattaa hyödyntää puunmyyntitulojen määräraikainen verohuojennus, joka on vuonna 2009 tehtyjen puukauppojen osalta 50 prosenttia. Verohuojennuksen euromääräisen vaikutuksen puun yksikköhintaan on arvioitu olevan noin viisi euroa. Ensi vuonna verohuojennus on 25 prosenttia.

METSÄLIITTO on käynnistänyt metsäenergiavotant, jonka tavoitteena on lisätä nuorten

metsien hakkuita.

”Metsänomistajalla on hyvä tilaisuus hyötyä pienpuusta taloudellisesti, laittaa metsä kasvamaan sekä edistää samalla uusiutuvan energian käyttöä. Metsäliiton yrittäjiltä löytyy metsäenergian korjuuseen so-

pivaa kalustoa ja osaavat kuljettajat, Ville Keskinen sanoo.

Hän korostaa, että Metsäliitto toimii metsäenergian hankinnassa vastuullisesti ja noudattaa tarkasti Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion ja metsäsertifiointin mukaisia ohjeita.

Lisätiedot: Metsäliitto, Oulun hankintapiiri, piiripäällikkö Ville Keskinen, puh. 040 840 4744.

Kun metsäsi on täysi-ikäistä, on aika tehdä tilaa uuden puuston kasvulle. Nyt saat 50 % myyntitulosta verovapaana, kun teet puukaupan tämän vuoden loppuun mennessä. Kysy lisää oman alueesi yhteyshenkilöltä, tai soita Metsäsoitto-numeroon 010 7770.

www.metsaliitto.fi

Metsäliitto

VOIMALINJA TULEE

- miten määritellään korvaus?

Onko kiinteistöillesi tulossa 110-400 kV:n voimalinja tai paikallinen 20 kV:n siirtolinja? Molemmat aiheuttavat menetyksiä ja tuovat haittoja arkeen.

Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta tuli voimaan 29.7.1977. Lunastuslain 30 §:n mukaan tulee lunastettavasta omaisuudesta maksaa täysi korvaus. Korvauksen määrittely perustuu eri tutkimuksista ja tilastoista saataviin lähtöhintoihin. Määrittelyyn liittyy paljon arviointia ja harkintaa, niinpä lopputulos eri henkilöiden tekemänä vaihtelee. Korvauspäätökseen voi hakea muutosta maa- ja metsätalouden korvauslain 10 §:n mukaisesti tai korkeimmalta oikeudelta.

Metsätalosalueilla korvataan linjan suuruudesta riippuen yleensä 26-46 metriä leveä johtoalue. Lisäksi korvataan linjan molemmilta puolin reuna-työhyökettä 10 metriä, jolla muun muassa puuston pituuskasvua rajoitetaan.

Pelloilla korvataan pylväsalan lisäksi kahden metrin kulkuoikeus pylväältä pylväälle. Lisäksi korvataan erilaiset maa- ja metsätaloushaitat sekä -vahingot, josta tärkeimmät ovat metsässä puuston odotusarvon korvaaminen ja pelloilla pylvään aiheuttama estehaitta.

ERILAISEN lunastettavan omaisuuden ja vaihtelevien haittojen vuoksi ovat tilojen korvaukset erisuuruisia, jolloin niiden vertailu keskenään on vaikeaa tai

jopa mahdotonta.

Oman etunsa valvomiseksi kannattaa maanomistajan osallistua lunastustoimitusten osalta järjestettäviin esittely- ja kuulemistilaisuuksiin. Niissä annettujen lausuntojen ja mielipiteiden jälkeen ratkaistaan voimajohdon sijainti ja haetaan lopullinen lunastuslupa. Rakentamisen aloittamisen aikoihin pidettävä lunastustoimitus ei voi ottaa enää kantaa linjan sijaintiin, vaan ainoastaan maksettaviin korvauksiin.

PAIKALLISTEN sähköyhtiöiden omistamia 20 kV:n voimalinjoja on yksityisten maanomistajien mailla eniten. Nämä pääosin puu- ja pylväisiin rakennetut linjat halkovat jopa rakennuspaikkoja ja aiheuttavat pelloilla elinikäistä haittaa viljelylle.

Vanhaan aikaan linjojen korvauksesta yleensä sovittiin, jolloin voimayhtiön ensimmäinen tarjous on aina minimitarjous tai jopa o-tarjous lupauksella: "Saatte kylälle sähkö".

Aiemmin vain kaikista sinnikkäimmät isännät ovat saaneet aiheutettua menetyksestä jotain korvausta, kun ovat uskaltaneet vastustaa voimayhtiön miehiä.

MTK teki aikoinaan muun muassa Suomen sähkölaitosyhdistyksen kanssa suositussopimuksen, jossa hinnoitellaan esimerkiksi 20 kV:n voimalinjojen korvaukset.

Sopimus johti liian pieniin korvauksiin, eikä ohjeen avulla voitu kovin tarkasti hinnoitella eri haittojen korvaa-

mista. Sopimusosapuolet tai ainakaan maanomistajat eivät aina tienneet, mitkä haitat kuuluivat korvauksen piiriin.

Suositusopimuksen avulla saatiin luotua jonkintasoinen korvauskäytäntö pääosin 20 kV:n voimalinjoista. Maanomistajat olivat eriarvoisessa asemassa, kun hinta määriteltiin kahdenkeskisessä neuvottelussa, eikä yleisessä korvauskokouksessa.

Nyt MTK on sanonut irti tämän suositussopimuksen vuoden 2009 loppuun mennessä. Samaan aikaan käydään uusia neuvotteluja, joilla voitaisiin vapaaehtoisesti korottaa korvaukset menetyksiä vastaaviksi.

KORVAUKSIA maanomistajille voidaan nostaa, kun sähköyhtiö tahkoo maksamallaan pilkkakorvauksilla samanaikaisesti omistajilleen suuria voittoja. Näin haitan kärsivä maanomistaja pääsee edes hieman mukaan voimayhtiöiden "optio-ohjelmiin".

Maanomistaja ei voi vastustaa lopputomiin sähkölinjan tuloa. Maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n mukaan yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamiseen tulee antaa lupa, jolloin linja voidaan sijoittaa "pakolla" maanomistajan maalle, mutta ei ilmaiseksi.

Ellei korvauksista päästä sopimukseen, asia ratkaistaan 20 kV:n voimalinjan käyttöoikeusrajotusalueen perustamista koskevassa maanmittaus- ja korvauslakissa. Tällöin maanmittauslaitoksen insinööri määrittelee korvauksen lunastuslakia soveltaen. Tarvittaessa päätöksestä voi valittaa eteenpäin.

Kuvassa olevaa suurta voimalinjaa pienemmät ja paikallisten sähköyhtiöiden omistamat 20 kV:n linjat halkovat jopa rakennuspaikkoja ja aiheuttavat pelloilla elinikäistä haittaa viljelylle.

MAANOMISTAJA voi palkata korvauksen avukseen asiantuntijan. Palkkaamisesta aiheutuvista kustannuksista osa tai kaikki määrätään lunastustoimituksessa voimayhtiön maksettavaksi.

Maanomistajien Arviointikeskus Oy on toiminut erilaisissa lunastustoimituksissa maanomistajien apuna yli 45 vuotta. Tällä pitkäaikaisella kokemuksella olemme valmiita antamaan apua

kaikenkokoisiin voimalinjakysymyksiin. Maanomistajien yhteistyöllä saadaan asia vielä paremmin hoidettua, jolloin saatava hyöty tulee kaikkien ulottuville.

Lisätiedot: Maanomistajien Arviointikeskus Oy, Vesa Hakola, puh. 020 7411 064, vesa.hakola@arviointikeskus.fi.

MTK-yhdistysten syyskokoukset 2009

Kärsämäki ti 27.10. klo 10.00, Seurakuntatalo (TL, ST)
 Muhos ti 27.10. klo 19.00, Merilän Kartano (TL)
 Utajärvi ti 27.10. klo 19.00, Merilän Kartano (TL)
 Pulkki ti 27.10. klo 19.00, Maatilamatkailu Rosenberg (ST)
 Piippola ti 27.10. klo 19.00, Maatilamatkailu Rosenberg (ST)
 Kestilä ti 27.10. klo 19.00, Maatilamatkailu Rosenberg (ST)
 Rantsila ti 27.10. klo 19.00, Maatilamatkailu Rosenberg (ST)
 Taivalkoski ke 28.10. klo 10.00, Hotelli Herkko (TL)
 linseutu ke 28.10. klo 10.00, Ylitannilan toimitalo, Yli-li; keitto ja kakkukahvit (ST)
 Raahenseutu ke 28.10. klo 19.00, Raahen Hovi (TL)
 Pyhäjoki to 29.10. klo 10.00, Vanhustentalon kerhohuone, Pappilantie (ST)
 Haapajärvi to 29.10. klo 19.00, HAI, Erkkiläntie (ST)
 Haapavesi to 29.10. klo 19.00, Nora, auditorio; kahvi klo 18.30 (TL)
 Oulainen pe 30.10. klo 10.00, Törmänhovi; ruokailu klo 9.30 (ST)
 Häiluoto ma 2.11. klo 10.00, Osuuspankki (ST)
 Merijärvi ma 2.11. klo 19.00, Seo Huoltoasema; kahvi klo 18.30 (TL)
 Ruukki ti 3.11. klo 10.00, Ruukin Maaseutuopisto (ST)
 Siikajoki ti 3.11. klo 10.00, Ruukin Maaseutuopisto (ST)
 Vihanti ti 3.11. klo 19.00, Meijerin Pirtti (ST)
 Nivala ti 3.11. klo 10.00, Sapuska, Pajatie 5 (TL)
 Oulunseutu ti 3.11. klo 19.00, Kempeleen valtuustosalin (TL)
 Kuusamo ke 4.11. klo 10.00, Valtuustosalin (ST)
 Ala-Temmes ke 4.11. klo 19.00, Hannuksen Piilopirtti (ST)
 Temmes ke 4.11. klo 19.00, Hannuksen Piilopirtti (ST)
 Liminka ke 4.11. klo 19.00, Hannuksen Piilopirtti (ST)
 Tyrnävä ke 4.11. klo 19.00, Hannuksen Piilopirtti (ST)
 Lumijoki ke 4.11. klo 19.00, Lumijoen Nuorisoseurantalo (TL)
 Pyhäntä to 5.11. klo 10.00, Kunnantalo, valtuustosalin (ST)
 Pudasjärvi to 5.11. klo 10.00, Seurakuntatalo (TL)
 Haukipudas to 5.11. klo 19.00, Jatuli (TL)
 Vaala pe 6.11. klo 10.00, Kunnantalo, valtuustosalin (MK)
 Ylikiminki ma 9.11. klo 19.00, Pylkönahon hiihtokeskus (TL)
 Kiiminki ma 9.11. klo 19.00, Pylkönahon hiihtokeskus (TL)
 Pyhäjärvi, to 12.11. klo 10.00, Verkkoranta (ST)

Lyhenteet: TL = Timo Lehtiniemi, ST = Sirpa Törmikoski, MK = Markku Karjalainen

Tilaisuuksien ohjelmassa syyskokousasiat:

- toimintasuunnitelma, talousarvio, jäsenmaksut, henkilövalinnat
- Utajärvi: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta vuodelle 2010
- Sääntöjen 1. §:n muuttaminen, 2. käsittely
- Maatalouspolitiikan ajankohtaiskatsaus, liiton edustaja
- Mahdolliset muut puheenvuorot
- Keskustelu
- Mahdollinen kuntokurssiarvonta
- Kahvitarjoilu

Ympäristöasiamiespäivät

10.-11.11.2009 Rokuan Kuntokeskuksessa

Lentopalloturnaus

14.-15.11.2009 Suomussalmen Liikuntahallissa, yöpyminen Kiannon Kuohuissa

MTK START 3- kurssi

18.-19.11.2009 Suomussalmella Kiannon Kuohuissa

MTK-Pohjois-Pohjanmaan liiton syyskokous

2.12.2009 Rokuan Kuntokeskuksessa

Owla Oy

Jari Toikkanen

040 751 2697

jari.toikkanen@owla.fi

www.owla.fi

HYÖDYNNÄ MTK:N JÄSENEDET!

Lisätietoa
valtakunnallisista
ja oman alueen
jäseneduista
osoitteessa
[www.mtk.fi/liitot/
pohjoispohjanmaa/
jasenedut](http://www.mtk.fi/liitot/pohjoispohjanmaa/jasenedut).

Kirjanpito, verotus, arviointi, suunnittelu... Talousosaamista ProAgriasta

ProAgria Oulu on Pohjois-Pohjanmaalla toimiva maatalouden ja maaseudun asiantuntija-organisaatio. Viljelijöitä ja maaseutuyrityksiä palvelee noin 70 osaajan verkosto. Olemme kehittäneet pohjois-pohjalaisista maaseutua jo 180 vuotta.

Säästä aikaa ja helpota arkeasi - pestaa kumppaniksesi ProAgria Oulun talousneuvonnan osaaja. Saat maatilayrityksesi johtamiseen uusimmat tiedot ja parhaat käytännöt.

- kirjanpito ja verotus
- tulosanalyysit
- maksuvalmius- ja kannattavuuslaskelmat
- sukupolvenvaihdokset, luonnoskaupakirjat
- investoivan tilan palvelut
- elinkeinosuunnitelmat
- viljelijöiden työterveyshuolto
- viljelysuunnittelu
- EU-tukineuvonta

Kysy lisää oman alueesi talousneuvojalta!
Yhteystiedot osoitteessa www.proagria.fi/oulu
> Yhteystiedot > Talous- ja yritysneuvonta.

www.proagria.fi/oulu • (08) 316 8611

SUOMEN YMPÄRISTÖPALVELU OY
LABORATORIO

HUOM!
uusi osoite

Viljavuustutkimukset
maasta - lannasta nopeasti ja luotettavasti

www.suomenymparistopalvelu.fi

- Tutkimustilauslomakkeet
- Tulospalvelu
- Uudistunut viljavuuskartta
- Lannanlevityssuositus

Postitus 6,50 € (+ alv 22%)
Sopimuspalvelumme osoitekortilla tai asiakaspalautuksena

MTK:n jäsenalennukset
Maatalouden tutkimukset -4%
Hivenravinnepaketit (maa) -8%
Metsän neulasanalyysit -8%

Suomen Ympäristöpalvelu Oy
Sammonkatu 8, 90570 Oulu
Puh. (08) 514 5600
fax. (08) 311 3029

CERTIFIED BY
inspecta
ISO 9001

Tilaa sähköä
ja lämmitysöljyä
hyvän sään
aikaan - soita
0800 166 266
(24h)

www.st1.fi

Energiamarket

Paikallinen vilja paikalliseen käyttöön

Ostamme viljaa
Ylivieskan rehutehtaalle

Ota yhteyttä: Ari Vilppola 0500 381 673
Pasi Eskola 0400 259 934
Vesa Kaitanen 044 782 1295

Päivän hinnat ja ostoehdot myös osoitteesta
www.raisio.com/viljat

Sopimusviljelyn edelläkävijä

AARIA LAAJENSI!

Hampaiden hoidot NUKUTUKSESSA!

SOITA MEILLE, NIIN KERROMME LISÄÄ
p. 08 534 8100

Arvoseteli
25€

TÄLLÄ KUPONGILLA
TARKASTUS JA HOITOSUUNNITELMA.
Varaa aika puh. 08 534 8100

HAMMASLÄÄKÄRIASEMA
AARIA

Kirkkokatu 27 A 51, 90100 OULU | Ma - Pe 7.30 -20 La 9 -13
Puh. 08 534 8100 | www.hammas-aaria.fi

Oma turvasi on heikko ilman Omaturvaa!

Lakisääteinen turva on hieno asia. Mutta sen taso riittää harvoin kattamaan kaikkia elämisen kuluja, jos sinulle sattuisi jotain vakavaa. Mitä tämä merkitsi yritystoiminnallesi? Miten perheesi tulisi toimeen?

Pyydä Tapiolan edustajaa kartoittamaan kokonaisturvasi. Et toimi luulon varassa. Uusi Maatilayrittäjän Omaturva tarjoaa sinulle ja perheellesi yksilöllistä lisäturvaa – juuri niin kattavasti kuin haluat. Kysy myös hyvistä eduista MTK:n jäsenille! Lisää maatilayrittäjän vakuutuksista: tapiola.fi tai omalta edustajaltasi.

Palveluntarjoajat: Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola

TAPIOLA
Kiität itseäsi myöhemmin.

Arviointikeskus

www.arviointikeskus.fi

Auktorisoidut kiinteistöarvioijat
Ympäristöoikeuteen erikoistuneet lakimiehet
Tie- ja lunastuskorvausarvioinnit

HELSINKI 020 7411 050 OULU 020 7411 064
SEINÄJOKI 020 7411 066 TURKU 020 7411 068 KOUVOLA 020 7411 062

LUONNON VOIMAA SUOLTA

TURVERUUKKI

Teknologiantie 12, 90570 Oulu
Vaihe 044 551 5700, telefax (08) 551 5520
turve@turveruukki.fi, www.turveruukki.fi

MTK-Pohjois-Pohjanmaa

Rautatiekatu 16 C 22,
90100 Oulu
puh. 020 413 3500,
faksi 020 413 3509

TOIMINNANJOHTAJA

Timo Lehtiniemi
puh. 020 413 3501,
040 546 4852
timo.lehtiniemi@mtk.fi

JÄRJESTÖAGROLOGI

Sirpa Törmikoski
puh. 020 413 3503,
044 339 2319
sirpa.tormikoski@mtk.fi

TOIMISTOSIHTTEERI

Mirja Heikkinen
puh. 020 413 3502
mirja.heikkinen@mtk.fi

www.mtk.fi/liitot/pohjoispohjanmaa

Suomalaista
puukauppaa
jo vuodesta

1872

www.storaenso.com/metsa

STORAENSO

Tulevaisuutemme
on tässä maassa

Kinnusen Mylly rakentaa ja turvaa pohjoissuomalaisen maaseudun huomispäivää. Käytämme tuotteissamme tämän alueen puhdasta, hyvää viljaa, jonka ostamme suoraan tuottajilta. Näin syntyvät lähitehtaan laadukkaat Tähti-rehut karjan hyvinvointia ylläpitämään ja lisäämään.

Hyvä kasvaa omasta maasta.

Puh. (08) 5144 715 Telefax (08) 5421 892
www.kinnusenmylly.fi
kinnusenmylly@kinnusenmylly.fi

Atria

TUOTTAVAA
KUMPPANUUTTA

LIHAKUNTA

Lihakunta

tarjoaa jäsenilleen tuottavaa kumppanuutta. Osuuskunnan nettovarallisuusarvo on yli 6-kertainen osuuden nimellisarvoon verrattuna. Osuuspääoman korko on ollut jo useita vuosia 20 %.

Lihakunta on maksanut kolmelta viimeiseltä vuodelta "osinkoja" eli osuuspääoman korkoa jäsenilleen 4,6 miljoonaa euroa. Vakaan korkotuoton ansiosta jäsenemme ovat maksaneet osuuskuntaan jo yli 10 miljoonaa euroa osuuspääomaa. Lihakunta on sijoittanut Atriaan ja sen tytäryhtiöihin varansa, yhteensä 80 miljoonaa euroa, koska vahva omistajuus on jäsentemme etu.

Osakkuusyhtiöt tukevat jäsentemme toimintaa ja Atria jalostaa tuottajiemme laadukkaasta lihasta kuluttajille hyvää kotimaista ruokaa arkeen ja juhlaan.

Kysy kumppanuudesta!

AtriaNauta & AtriaSika, puh. 020 472 7111, A-Rehu Oy, puh. 020 472 7700.

Meijer
FOR SURE

Melody

Maukas, kaunismukulainen Melody on kannattava valinta viljeltäväksi: se tuottaa runsaan sadon lähes kaikissa olosuhteissa ja on viruskestävyydeltään erinomainen.

musiikkia makuhermoille

Varmista satosi ajoissa
- tilaa Melody peltoosi nyt!
p. (08) 561 5800

SPK

Suomen siemenperunakeskus Oy

www.spk.fi